

Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları : 1378

Taklitçiliği de Yapamıyoruz
-Edebiyat Yazıları-
Mehmet Akif Ersoy

Yayın Koordinatörü:
Murat Aydemir

Osmanlı Türkçesinden
Günümüz Türkçesine Aktaran:
Veysel Altuntaş

Tashih:
Tuba Nur Kaya

İç Tasarım:
R. Ahmet Akay

Kapak Tasarımı:
Yılmaz Cahit Aydın

ISBN: 978-625-428-598-1

1. Baskı, Kasım 2024, Ankara, 2.000 Adet

© Bütün yayın hakları Türkiye Diyanet Vakfı'na aittir.
Bu eser Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık Ticaret
İşletmesi Yönetim Kurulu'nun 29.08.2024 tarih ve 191
sayılı kararıyla uygun görülmüştür.

Yayıncı Sertifika No: 48058

BASKI: **TDV**
YAYIN MATBAACILIK TİC. İŞLETMESİ
BASIMEVİ | PRINTING HOUSE
Ostim OSB Mah., 1256. Cad., No: 11
Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0312 354 91 31 (pbx)
Faks: 0312 354 91 32
e-posta: bilgi@tdv.com.tr

Edebiyat Yazıları

TAKLİTÇİLİĞİ DE YAPAMIYORUZ

Mehmet Akif Ersoy

Osmanlı Türkçesinden Günümüz Türkçesine Aktaran:

Veysel Altuntaş

◦ **Mehmet Akif Ersoy:** Türk edebiyatının en büyük şairlerinden olan Mehmet Akif Ersoy 20 Aralık 1873'te İstanbul'da, Fatih ilçesi Sarıgözel Mahallesi'nde dünyaya gelmiştir. Babası, ona ebced hesabıyla doğum tarihini ifade eden "Ragîf" adını vermiş fakat telaffuzu zor geldiğinden arkadaşları ve annesi ona "Akif" ismiyle seslenmiştir. Mehmet Akif, başarılı eğitim hayatı boyunca Türkçe, Arapça, Farsça ve Fransızca dillerinde hep en ön sıralarda olmuştur.

Resimli Gazete'de *Servet-i Fünun* dergisinde şiirleri ve yazıları yayımlanmıştır. Arkadaşı Eşref Edip ve Ebül'ula Mardin'in çıkardığı ve ilk sayısı 27 Ağustos 1908'de yayımlanan *Sırat-ı Müstakim* dergisinin başyazarlığını yapmıştır. Balkan Savaşı, Çanakkale Muharebeleri ve Kurtuluş Savaşı dönemlerinde çeşitli görevlerde bulunup hutbeler irat etmiştir.

1921'de Ankara'da Taceddin Dergâhı'na yerleşen Mehmet Akif, 500 lira ödül konularak açılan İstiklâl Marşı yarışmasına başta katılmamıştır. Millî Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Bey'in ricası üzerine arkadaşları Hasan Basri Bey'in teşvikiyle ikna oldu. Onun orduya ithaf ettiği İstiklâl Marşı, 17 Şubat günü *Sırat-ı Müstakim* ve *Hâkimiyet-i Milliye*'de yayımlandı. Hamdullah Suphi Bey tarafından mecliste okunup ayakta dinlendikten sonra millî marş olarak kabul edildi.

Kurtuluş Savaşı sonrası uzunca bir süre Mısır'da yaşayan Millî Şairimiz Mehmet Akif Ersoy, 17 Haziran 1936'da tedavi için İstanbul'a dönmüştür. 27 Aralık 1936 tarihinde İstanbul'da, Beyoğlu'ndaki Mısır Apartmanı'nda vefat etmiştir. Edirnekapı Şehitliği'nde yatmaktadır. En önemli iki eseri İstiklal Marşı ve şiirlerini yedi kitap hâlinde topladığı *Safahat*'tir.

◦ **Veysel Altuntaş:** 1990 yılında Adana doğdu. Liseyi Adana Erkek Lisesinde bitirdi. Lisans eğitiminin ardından Türk dili ve edebiyatı ana bilim dalında yüksek lisans eğitimi aldı. Yüksek lisans tezini Mitat Enç öyküleri üzerine tamamladı. Arkadaşlarıyla *Berhava Öykü* dergisini çıkardı. Öyküleri ve çeşitli yazıları *Aşkar*, *Ayraç*, *Fayrap*, *Geçerken*, *Gerçek Hayat*, *İtibar*, *Mahalle Mektebi*, *Muhayyel*, *Muhit*, *Müdahale*, *Nida*, *Olağan Hikâye*, *Post Öykü*, *Tasfiye*, *Yedi İklim*, *Yitiksöz* gibi dergiler ile *dunyabizim.com* ve *edebistan.com* adlı sitelerde yer aldı. Evli, iki kızı bir oğlu var.

Eserleri:

Yaşamak Sandığım - İz Yayıncılık

Adına Romanlar - İz Yayıncılık

Hikâyesini Anlatmak İsteyen Ajan - TDV Yayınları

Osmanlı Türkçesinden günümüz Türkçesine aktardığı eserleri:

Ashab-ı Kefîmiz - Ömer Seyfettin - İz Yayıncılık

Küçük Şeyler - Sami Paşazâde Sezai - İz Yayıncılık

Asker Oğlu - Ahmet Rasim - İz Yayıncılık

İçindekiler

Sunuş VII

TAKLİTÇİLİĞİ DE YAPAMIYORUZ

Yazmak	1
I • İcat, Mevzu	3
II • Muhayyileyi İşletmek	11
III • Plan	17
IV • Tasvir	25
V • Teşbih	33
Gerçek Edebiyat	39
VI • Musahabe-i Edebiyye	41
VII • Edebiyat	47
VIII • Mukallitliği de Yapamıyoruz!	53
IX • İntikad	59
Akif'in Nazarıdikkatinden	65
X • Sadî	67
XI • Hasbihâl -I-	73

XII • Hasbihâl -2-.....	83
XIII • Gayet Mühim Bir Eser.....	91
XIV • Hasbihâl.....	97
Şiir Nasıl Okunur?	101
XV • İnşad.....	103
KAYNAKÇA.....	113

Sunuş

Edebiyat ile uğraşanlar bilirler ki edebiyatta ilhamın gerekliliği kadar bilgi, birikim ve deneyim de elzemdir. Bu bilgi, birikim ve deneyim zaman geçtikçe ilhama vesile olur. İlhamın ortaya çıktığı zamanlarda da bilgi ve birikim esere bir şekilde intikal eder; eseri besler, zenginleştirir. Birbirini besleyen iki kaynak gibi deveren eder durur bu durum.

Mehmet Akif Ersoy, Türk edebiyatının yetiştirdiği en önemli edebî şahsiyetlerden biridir hiç şüphesiz. Milletimizin tarihinde ve kalbinde bir nişan gibi duran İstiklal Marşı'nın yanında yazdığı diğer şiirler ile yaşadığı dönemde halkı yönlendirmiş, onların ruhlarına hitap etmeyi başarmıştır. Mehmet Akif Ersoy, halkın kalbinde yer edinmeyi başardığı gibi gerçek hayatta da halkın içinde olmuş, fil dışı kulesine hiçbir zaman çekilmemiştir. Bu da onun şiirlerinin etkileyciliğini daha da artırmıştır.

Şiirlerinin yanında Mehmet Akif Ersoy nesirleriyle de yaşadığı dönemin hem sosyal hayatıyla ilgili hem de edebî camiasıyla ilgili yazılar kaleme

almıştır. Zamanının gündemini takip ettiği gibi bazı zamanlarda özellikle edebî kamunun gündemini belirleyici özelliklerde yazılar da yayımlamıştır. Bu yazılar, birçok yayınevi tarafından bazen bölüm bölüm bazen ise bir bütün hâlinde günümüz Türkçesine aktarılmıştır. Bu çalışmaların her biri Akif'in günümüz okuyucusu tarafından gerçek anlamda tanınması için oldukça önemli çalışmalardır. Biz de bu çalışmamızda bu kaynaklardan istifade ederek var olan bilgileri karşılaştırma imkânı bulmuş olduk. Yararlandığımız kaynaklar dipnotlarda ve eserin son kısmındaki kaynakça bölümünde ayrıntılı bir şekilde yer almakta olduğundan burada tekrara düşmemek adına bu kaynakların isimlerini zikretmiyoruz.

Akif'in nesirleri, şiirleri gibi akıcı ve edebî derinliği olan metinler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmamızda biz Akif'in sadece edebiyat ile ilgili yazılarını bir araya getirmeye çalıştık. Onun bu yazılarını bir araya getirirken "Bir edebî eserin oluşumunda hangi aşamalara dikkat edilmesi gerekir?" sorusuna cevap arayan bir sıralama yapmaya çalıştık. Bu sıralama ile bir yazarın/yazar adayının hangi aşamaları takip etmesi, nelere dikkat ederek yazması gerektiği hususunda Akif'in yol göstericiliğine başvurmuş olduk.

Örneğin "İcat, Mevzu" başlıklı yazı ile Akif edebiyatta en önemli unsurların başında parlak bir fikir olması gerektiğini ifade eder. Bu fikir için de ciddi bir çalışma yapma gerekliliğinden bahseder.

İkinci makalede ise Akif, “Muhayyileyi İşletmek” konusuna değinir. Bu yazı bir önceki makalede bahsedilen parlak fikrin bulunması için neler yapılması gerektiğini somut örnekler üzerinden verir.

Üçüncü makalede ise, “Plan” der Akif. Bulduğunuz fikirler yeterli değildir. O parlak fikri bir plan dâhilinde kâğıda dökmezseniz istediğiniz sonuca ulaşma konusunda sorun yaşayacağınızı ifade eder.

Yazının/şiiirin aşamalarından bahseden yazılardan sonra ise Akif’in yazıyla/edebiyatla/eğitimle bağlantılı yazılarından birkaçını da buraya aldık. Zira Akif’in edebiyat anlayışı/poetikası bu yazılarla daha da bütüncül hâlde görünecektir. Çünkü Akif, Batı ve Doğu edebiyatını yakından takip eden bir muharrir olarak karşımızda durmaktadır. Örneğin bir makalesinde Tolstoy’dan bahsederken bir diğer makalesinde Sadî’den bahsetmektedir. Bu da onun edebî derinliğini/bilgisini/ilgisini gösteren önemli bir detay olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmanın son kısmında ise Akif’in “Şiir nasıl okunur?” ile ilgili verdiği bilgilerden oluşan makalesine yer verdik. Hitabetinin oldukça etkili olduğunu bildiğimiz Akif, bu konudaki bilgilerini aktarırken de oldukça maharetli.

Mehmet Akif Ersoy’un yazılarını bir araya getirirken asıl kaynaklarına ulaşmaya özen gösterdik. Burada Akif’in bazı yazılarını ortalama on dört on beş yıl sonra tekrardan yayımladığını tespit ettik.

Örneğin 1912 yılında *Sırat-ı Müstakim* dergisinde yayımlanan bir yazının 1926 yılında *Çağlayan* adlı bir dergide tekrar yayımlandığını gördük. Bu yazılarda bazı değişikliklerin olduğu gözlemlenmiş, bu değişikliklerden bazıları dipnotlarla gösterilmiştir. Bu makalelerin karşılaştırılması sırasında edebiyatın siyasal ve sosyal hayatla doğrudan bağlantılı olduğunu gözlemlediğimizi ifade etmeliyiz.

Yazıları günümüz Türkçesine aktarırken tarih olarak günümüze yakın olan yayınları seçtiğimizi belirtmeliyiz. Bunun en önemli amacının “Seçilen yazıları Akif’in gözden geçirdiği son hâliyle yayımlamak.” olduğunu söyleyebiliriz. Bununla beraber diğer kaynaklardaki yazılarla karşılaştırmalar yapılmış ve gerekli görüldüğü yerlerde o kaynaklardaki yazıların ilgili bölümleri de dipnotlarla belirtilerek alıntılanmıştır.

Bu çalışmada Akif’in edebiyatla ilgili yazılarını bir araya getirirken okuyucuya teorik olarak verdiği bilgilerin Akif’in şiirlerindeki pratiklerini bulmaya çalıştık. Çalışmamızda var olan yazıların hemen öncesinde yer alan şiirlerin/şiir bölümlerinin, o yazıların içerikleriyle bağlantılı olduğu bilgisiyle okunmasını temenni ederiz. Elbette bu bağlam bizim gözlemlerimizden yola çıkarak oluşturulmuştur. Her okuyucu bu şiirlerde kendine özgü anlamlar bulabilir. Bizim buradaki amacımız Akif’in okuyucuya sunduğu edebî bilgilerin şiirlerindeki karşılığının nasıl olabileceğini göstermektir.

Yazıları günümüz Türkçesine aktarırken elimizden geldiğince Akif'in kullandığı kelimelere sadık kalmaya çalıştık fakat bununla birlikte günümüz okuyucusunun zihninde karşılık bulamayacağını düşündüğümüz kelimeleri değiştirdik. O kelimelerin anlamlarını dipnot olarak vermenin makalelerin akıcılığını engelleyeceğini düşündüğümüzden kelimelerin uygun karşılıklarını doğrudan metin içinde kelimenin yerine veya bazı kelimelerin açıklamalarını da cümle içinde paragraflarla belirttik.

Bunun yanında makaleleri günümüz Türkçesine aktarırken Türk Dil Kurumunun imla ve noktalama kurallarına uyarak gerekli değişiklikler yaptık.

Mehmet Akif Ersoy ile ilgili her çalışmanın çok değerli olduğunun bilincinde olarak onun edebiyat yazılarının günümüz okurlarına ve yazarlarına/yazar adaylarına önemli katkılar sunacağını düşünüyoruz.

Veysel Altuntaş